

UPUTE ZA KOMPOSTIRANJE BIOOTPADA U VLASTITOM DVORIŠTU

Što je kompostiranje?

Kompostiranje je biološka razgradnja biootpada uz prisustvo zraka, a pomoću čitavog niza živih organizama, pri čemu nastaju ugljikov dioksid, voda, toplina i kompost-humus. Kompostiranje predstavlja najstariji i najprirodniji način recikliranja otpada. Kompostiranjem se organski otpaci "pretvaraju" u visoko vrijedno gnojivo bez kojeg je teško zamisliti vrt.

Kako odabrati mjesto za kompostište?

Kompostište je najbolje smjestiti u vodo-propusnom dijelu vrta koji se nalazi u polusjeni. Najbolje ispod nekog drveta čija će krošnja štiti vaš kompost od prevelikog isušivanja u vrijeme vrućina, te od prevelikog vlaženja u kišnom razdoblju. Kompostna hrpa mora biti u izravnom dodiru s tlom kako bi mikroorganizmi iz tla imali nesmetan pristup kompostištu. Iz tog razloga kompostište ne treba smještati na betonsku, kamenu, ili neku drugu nepropusnu podlogu.

Proces kompostiranja?

U prirodi proces pretvaranja organskog materijala u razgrađeni materijal koji se može koristiti za obogaćivanje tla je neprestani ciklus. Uz vrstu materijala na kompostnoj hrpi, na brzinu kojom se organski materijal razgrađuje utječe nekoliko faktora:

Vrijeme: Za hladna vremena proces razgradnje na kompostnoj hrpi gotovo prestaje, naročito ako je tek stvorena i ako bakterije visoke temperature tek moraju početi djelovati. Kompostnim hrapama izloženim snijegu i hladnoj kiši naročito će šteti pad temperature, kao i onima na hladnim, vjetrovitim i izloženim mjestima. Toplina potiče brzu razgradnju, osim vrlo visoke temperature koja uzrokuje brzo sušenje kompostne hrpe. Stoga je najbolje kompost prekriti i redovito zalijevati tijekom vrućih ljetnih dana kako bi materijal ostao blago vlažan.

Zrak: Nužan je za život mikroorganizama i aktivnosti u kompostnoj hrpi. Potrebno je osigurati prisutnost zraka, odnosno ne dopustiti da vlaga potpuno ispunji zračne prostore. To se postiže stvaranjem slojeva različitih materijala i prevrtanjem hrpe. Prevrtanjem hrpe smanjuju se i neugodni mirisi.

Vlažno vrijeme: Proces razgradnje zahtijeva vlagu, ali ne potpunu natopljenost. Osim toga, suvišna količina vode spriječit će ulaženje zraka u kompostnu hrpu, te će proces postati anaeroban (bez prisustva zraka), a korisni mikroorganizmi će uginuti. Preporučena vlažnost kompostne hrpe trebala bi biti oko 50%. Iako je u praksi to teško procijeniti, postoji jednostavan način provjere preporučene vlažnosti, što se postiže laganim prekapanjem kompostne hrpe. Ako iz kompostne hrpe iscure nekoliko kapi vode i ako su živi organizmi aktivno prisutni, vlaga je na pravoj razini. Presuho vrijeme je također štetno za bakterije i ostale stanovnike kompostne hrpe, te uzrokuje njihovo uginanje, ili ih tjera da se presele na drugo mjesto, jer materijal postaje presuh. Pokrivanje kompostera poklopcem, ili sagom, pomaže čuvanju vlage, ali je i dalje potrebno redovito provjeravati sadržaj vlage i po potrebi dodavati vodu.

Zemlja na kojoj se radi kompostna hrpa: Zemlja na koju su postavljena komposter trebala bi biti dobro ocijeđena i bez trajnog korova (korovi koju se smatraju "trajni" su oni koji žive 2-3, ili više godina). Komposter je najbolje postaviti na prokopano tlo, do dubine od 20-30 cm, koje se istovremeno može poravnati i iz njega ukloniti trajne korove. Trajni korov bi mogao uništiti vaš komposter.

Koji materijali se mogu, a koji ne mogu stavljati u komposter?

Materijali koji se mogu kompostirati: kuhinjski biootpad, zeleni otpad iz vrtova i dvorišta, životinjska dlaka, perje, pepeo drvenog ugljena ili drva, vrećice od čaja, talog kave, ljuska od jaja, ostaci kuhane hrane (povrće i voće), kora od grejpa, naranče, limuna, iskorištene maramice, male količine papira u jako tankom sloju, ...

Materijali koji se ne mogu kompostirati: osjemenjeni korovi, lišće oraha, otpaci kuhanih jela – meso i kosti, pelene, pseći ili mačji izmet, ostaci duhana, sadržaj vrećice iz usisavača, izbjegavati velike količine papira.

Sav materijal koji se odlaže u komposter potrebno je usitniti približno na veličinu palca kako bi se lakše razgradio.

Korak 7
Nakon otprilike šest mjeseci (duže ako je mješavina započeta zimi), pažljivo podignite komposter da se pojavi kompost. Izvadite materijal s dna koji je razgrađen i spreman za uporabu

Korak 6
Materijal se može ostaviti bez prevrtanja. Ako ljeti kompost izgleda suh, mješavini dodajte vode i temeljito je natopite. Zimi oko kompostera možete staviti izolacijski plašt da bi kompost ostao topao.

Korak 8
Stavite komposter ponovno na mjesto i vratite u njega materijal koji nije raspadnut. Zatim nastavite dodavati kuhinjski i vrtni otpad na isti način kao i prije.

Korak 5
Novine i upotrijebljene kuhinjske papirnate ručnike možete dodati, ali ne previše. Ne prelazite jednake dijelove mješavine papira i biljnog otpada i papir uvijek najprije isparajte na komadiće umjesto da slažete debeo i gust sloj.

Korak 1
Vilama prekopajte komad zemlje i razrahlite površinu kako bi organizmi i stvorenja iz zemlje ulazili u komposter kad ga namjestite. To će ujedno omogućiti otjecanje obilne kišnice.

Korak 4
Materijali koji se ne mogu dodati u komposter navedeni su.
Ne radite debele slojeve jedne vrste (kao što je pokošena trava) i uvijek nasjeckajte debele stabljike kako bi se brzo razgradile.

Korak 2
Plastični komposter imaće otvoreno dno. Postavite ga direktno na zemlju, osigurajte da stoji čvrsto, ravno i uspravno. Ako se izobličí, poklopac neće lako pristajati.

Korak 3
Po mogućnosti dodajte 7.5-10 cm debeo sloj slame ili sijena na dno. Zatim ubacite u komposter kuhinjski i vrtni organski otpad kad bude dostupan. Pokušajte održavati površinu materijala poravnatom.

